

Recenzja

osiągnięć naukowych i aktywności naukowej dr Marty Kolendowskiej – Matejczuk w przewodzie habilitacyjnym

I

Zainteresowania naukowe dr Marty Kolendowskiej – Matejczuk koncentrują się przede wszystkim wokół problematyki szeroko rozumianego prawa karnego procesowego, prawa konstytucyjnego oraz prawa międzynarodowego.

Jest Ona autorką łącznie 50 publikacji. Przedmiotem oceny aktywności naukowej może być jednak 45 publikacji, gdyż z wykazanych przez Habilitantkę w wykazie opublikowanych prac naukowych 5 publikacji zostało opracowanych przed uzyskaniem stopnia doktora, bądź też jest efektem badań przeprowadzonych w pracy doktorskiej, co wyraźnie zaznaczyła w załączniku nr 4 „Wykaz opublikowanych prac naukowych” oraz w autoreferacie. Zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1789 ze zm.) ocenie podlega aktywność naukowa po uzyskaniu stopnia doktora. Nie mogą zatem stanowić podstawy oceny prace naukowe kandydata do momentu uzyskania tego stopnia.

Dorobek Habilitantki jest zróżnicowany i obejmuje 2 monografie, 9 opracowań w publikacjach zbiorowych, 21 artykułów, 11 glos, 1 recenzję, 1 opracowanie w monografii o charakterze popularyzatorskim. Jest Ona także współredaktorką 3 monografii pokonferencyjnych, a także redaktorką podręcznika akademickiego.

II

Jako osiągnięcie naukowe stanowiące znaczny wkład w rozwój prawa karnego, wymagane – w myśl art. 16 ust. 1 w zw. z art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy o stopniach i tytule

naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki – od osoby występującej w postępowaniu habilitacyjnym, dr Marta Kolendowska – Matejczuk wskazała monografię „Zaskarżalność rozstrzygnięć incydentalnych uregulowanych w Kodeksie postępowania karnego w świetle standardów konstytucyjnych. Rozważania systemowe” Warszawa 2018.

Wybór tematu monografii jest bez wątpienia trafny. Problematyka zaskarżalności rozstrzygnięć incydentalnych w procesie karnym jest atrakcyjnym pod względem teoretycznym obszarem dociekań naukowych, zagadnieniem ważkim dla praktyki organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości, a przy tym rzadko podejmowanym w nauce procesu karnego. Wartość poznawczą opracowania zdecydowanie podnosi także perspektywa konstytucyjna przyjęta przez Habilitantkę. Powoduje ona nie tylko interdyscyplinarne ujęcie zagadnienia, ale przede wszystkim wyznacza odpowiednio szeroki zakres rozważań nad kwestią zaskarżalności rozstrzygnięć incydentalnych w polskim procesie karnym. Ocena podjętego przez Habilitantkę wątku procesowego bez analizy aspektów konstytucyjnych byłaby z pewnością niepełna.

Inicjatywa Habilitantki wypełnia jednocześnie pewną lukę w literaturze przedmiotu, wynikającą zapewne z tego, że w rozważaniach konstytucyjnych pomija się zazwyczaj specyfikę postępowania karnego, z kolei w rozważaniach proceduralnych marginalizuje się wątki konstytucyjne. Tymczasem dopiero przeanalizowanie tych dwóch perspektyw badawczych i skonfrontowanie rozwiązań proceduralnych w zakresie zaskarżalności rozstrzygnięć incydentalnych ze standardem konstytucyjnym pozwala na kompleksową ocenę *de lege lata* i uprawnia do stosownych postulatów *de lege ferenda*.

Wprawdzie w doktrynie wskazać można na opracowania dotyczące szeroko rozumianej problematyki konstytucyjnych aspektów zaskarżalności rozstrzygnięć w procesie karnym, ale koncepcja badawcza przyjęta przez Habilitantkę jest nowatorska i z pewnością na tyle istotna aby dokonać jej naukowego zweryfikowania (zob. np. K. Marszał, *Konstytucyjna zasada zaskarżalności decyzji w procesie karnym*, WPP 2007, nr 3, s. 3-17; tenże, *Instancyjność postępowania karnego w świetle artykułu 176 ustęp 1 Konstytucji Rzeczypospolitej*, [w:] J. Czapska, A. Gaberle, A. Światłowski, A. Zoll (red.), *Zasady procesu karnego wobec wyzwań współczesności. Księga ku czci Profesora Stanisława Waltosia*, Warszawa 2000, s. 701-709; P. Wiliński, *Proces karny w świetle Konstytucji*, Warszawa 2011).

Zasadnie dostrzega Ona znaczenie rozstrzygnięć incydentalnych w procesie karnym. Jakkolwiek nie dotyczą one głównego nurtu procesu, to niejednokrotnie niosą ze sobą

znaczną dolegliwość i ingerują w sferę najistotniejszych praw i wolności uczestników postępowania. Można jedynie żałować, że Habilitantka zawężała rozważania do rozstrzygnięć incydentalnych uregulowanych w Kodeksie postępowania karnego. Objęcie tematem także tych postanowień i zarządzeń, których podstawę stanowią inne przepisy niż ustawa procesowa podniosłoby walor opracowania i wpłynęło na jego kompleksowość (np. rozstrzygnięcia zapadające na podstawie: ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 52 ze zm.), ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 161 ze zm.), czy ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1914 ze zm.). Są to bowiem często rozstrzygnięcia o co najmniej tak doniosłym znaczeniu, jak te wydawane w oparciu o Kodeks postępowania karnego, ingerujące w wartości szczególne, z pozbawieniem wolności łącznie (zob. np. art. 549 § 1 u.s.p.).

Głównym celem pracy jest analiza „*modelu zaskarżania rozstrzygnięć incydentalnych uregulowanych w kodeksie postępowania karnego*” i udzielenie odpowiedzi na pytanie „*czy model ten odpowiada standardom zaskarżalności wynikającym z Konstytucji*” (s. 13). Takie założenie wymagało jednak dokonania określonych ustaleń terminologicznych. Skoro bowiem głównym przedmiotem rozważań jest model rozstrzygnięć incydentalnych w procesie karnym w kontekście określonego standardu konstytucyjnego, to oczekiwać należało, po pierwsze – odtworzenia i zdefiniowania samego modelu i jego cech charakterystycznych, a po drugie – zestawienia tych ustaleń z określonymi wcześniej wzorcami konstytucyjnymi oraz zgłoszenia stosownych propozycji modyfikacji tego modelu. Taka koncepcja badawcza wymagała zatem, z jednej strony ustalenia modelu istniejącego, z drugiej – wypracowania modelu postulowanego. Z treści rozważań wynika natomiast, że Habilitantka nie tyle określa i ocenia istniejący model zaskarżania rozstrzygnięć incydentalnych, co dokonuje egzegezy poszczególnych przepisów kodeksu postępowania karnego przede wszystkim z perspektywy określonych wzorców konstytucyjnych, i w konsekwencji zgłasza modelowe propozycje *de lege ferenda*. O ile zatem można mówić o modelu postulowanym, rozumianym jako wzór, według którego coś jest lub ma być wykonane, o tyle w pracy trudno odnaleźć definicję i cechy istotne modelu istniejącego. Wbrew założeniom przyjętym przez Habilitantkę nie doszło więc do „*skonfrontowania modelu (...) ze standardem konstytucyjnym*” (s. 13). Jest to jednak o tyle zrozumiałe, że – jak zasadnie zauważa – trudno mówić o jakiejś spójnej koncepcji zaskarżalności decyzji incydentalnych, a wręcz przeciwnie obowiązujące przepisy w tym zakresie charakteryzują się

nie tylko znacznym zróżnicowaniem, prowadząc do niepełnej i niekonsekwentnej adaptacji standardów konstytucyjnych, ale także niekonsekwencją systemową (np. brak odpowiednika art. 394 § 1 pkt 10 k.p.c.). Próba przedstawienia w pracy obu modeli byłaby jednak zasadna. Pozwoliłoby to bowiem na pełniejsze ukazanie mankamentów stanu *de lege lata* i zalet postulatów zgłoszonych w pracy.

Poza tym założeniem w pracy nie występuje jednoznaczny opis zagadnień z zakresu metodyki badań, w tym zwłaszcza problemów i hipotez badawczych, zastosowanych metod, technik i narzędzi badawczych. W tym ostatnim zakresie Habilitantka poprzestaje jedynie na stwierdzeniu, że „w pracy wykorzystana została metoda dogmatyczna ze szczególnym wykorzystaniem analizy orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego” (s. 18). Nie kwestionując bynajmniej adekwatności zastosowanej metody do realizacji przyjętych przez Habilitantkę założeń, wydaje się, że ta część „Wstępu” powinna zostać uszczegółowiona. Nie jest bowiem jasne, na które aspekty z zakresu szeroko rozumianej dogmatyki prawa zwraca uwagę Habilitantka. W doktrynie zalicza się do nich takie kwestie jak chociażby obowiązywanie norm prawa, interpretacja prawa, definicje i ustalenie pojęć, analiza praktyki stosowania prawa oraz jego doskonalenie (J. Wróblewski, *Wybrane zagadnienia metodologiczne dogmatyki prawa*, [w:] J. Wróblewski (red.), *Zagadnienia metodologiczne prawoznawstwa. Materiały z sesji naukowej, Łódź 27 – 28 marca 1980 r.*, Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk – Łódź 1982, s. 124; tenże, *Zagadnienia przedmiotu i metody teorii państwa i prawa*, PiP 1961, nr 11, s. 752 i n.; tenże, *Paradygmat dogmatyki prawa a prawoznawstwo*, [w:] S. Wronkowska, M. Zieliński (red.), *Szkice z teorii prawa i szczególnych nauk prawnych*, Poznań 1990, s. 31 i n.; zob. również A. Peczenik, *Wartość naukowa dogmatyki prawa*, Kraków 1966, s. 5-10). Można również mówić o klasycznej, językowo – logicznej lub mieszanej metodzie dogmatycznej (zob. zwłaszcza F. Studnicki, *O dogmatyce prawa*, PiP 1957, nr 7-8, s. 114-125; J. Woleński, *Semantyczne ujęcie dogmatyki prawa*, *Studia Filozoficzne* 1985, nr 2-3, s. 83 i n.; a także P. Kardas, *Teoretyczne podstawy odpowiedzialności za przestępne współdziałanie*, Kraków 2001, s. 59-64 i podana tam obszerna literatura). Jakkolwiek nie zostało to wprost wyrażone w pracy, z treści rozważań wynika, że to właśnie ta ostatnia metoda została zastosowana przez Habilitantkę. W istocie bowiem wywody Habilitantki zawierają nie tylko egzegezę określonych przepisów prawa (krajowych i międzynarodowych), ale także ocenę istniejących rozwiązań i w efekcie prowadzą do sformułowania postulatów *de lege lata* i *de lege ferenda*. Biorąc jednak

pod uwagę temat opracowania wydaje się, że praca zyskałaby, gdyby dodatkowo Habilitantka uwzględniła metodę porównawczą oraz historyczną.

Koncepcja pracy jest czytelna, a struktura, co do zasady, odpowiada przyjętym założeniom badawczym. Habilitantka w pierwszej kolejności wychodzi od zagadnień ogólnych i terminologicznych (rozd. I), następnie analizie poddaje poszczególne wzorce konstytucyjne w kontekście zaskarżalności rozstrzygnięć incydentalnych przyjętych w kodeksie postępowania karnego (rozd. II i rozdz. III), po to, aby finalnie zestawić model zaskarżania tego rodzaju rozstrzygnięć ze standardem konstytucyjnym (rozd. IV).

W rozdziale I odniesiono się do: pojęcia, funkcji i celów procesu karnego; sprawiedliwego i rzetelnego procesu; istoty rozstrzygnięcia incydentalnego; roli Konstytucji w procesie karnym oraz problemu jej bezpośredniego stosowania, a także zjawiska multicytryczności prawa karnego (s. 21-105). W rozdziale II przeanalizowano kwestię zaskarżalności rozstrzygnięć incydentalnych w kontekście takich standardów konstytucyjnych jak: szeroko rozumiane prawo do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji, także w zw. z art. 2 Konstytucji) oraz zakaz zamykania drogi sądowej do dochodzenia naruszonych wolności i praw (art. 77 ust. 2 Konstytucji, także w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji), a następnie skonfrontowano te standardy z normami prawa międzynarodowego (s. 109-237). Na podobnej zasadzie skonstruowany został rozdział III, w którym problematyka zaskarżalności rozstrzygnięć incydentalnych została przedstawiona w świetle norm wynikających z art. 78 Konstytucji oraz art. 176 ust. 1 Konstytucji, a następnie odniesiona do regulacji prawnomiędzynarodowych, w tym m.in. art. 14 ust. 5 MPPOiP oraz art. 2 Protokołu nr 7 do EKPC, a także art. 5 ust. 4, art. 6 i art. 13 EKPC (s. 241-320). Rozdział IV poświęcony został natomiast modelowi rozstrzygnięć incydentalnych w kontekście jego zgodności z omówionymi wcześniej standardami konstytucyjnymi (s. 323-451).

Zapewne wielość wątków problemowych poruszonych w pracy spowodowała, że w niektórych miejscach nastąpiło nierównomierne rozłożenie akcentów. Można również dyskutować nad przyjętą strukturą opracowania. W szczególności w rozprawie habilitacyjnej nie wydaje się niezbędne prowadzenie rozważań dotyczących tak podstawowych kwestii jak pojęcie procesu karnego i jego budowa (s. 21-31), funkcje prawa karnego procesowego (s. 34-36), czy cele procesu (s. 36-40). Tym bardziej, że nie są to zagadnienia kluczowe z punktu widzenia tematu. Na pewnym etapie rozważań tego rodzaju zagadnienia należy potraktować jako rodzaj teoretycznych aksjomatów.

Wydaje się również, że takie zagadnienia jak: „*Ogólne założenia zaskarżenia rozstrzygnięć incydentalnych uregulowanych w Kodeksie postępowania karnego*” (rozdz. IV pkt 1), w tym „*Rola kontroli odwoławczej w procesie karnym*” (rozdz. IV pkt 1.1) oraz „*Warunki zaskarżalności postanowień i zarządzeń Kodeksie postępowania karnego*” (rozdz. IV pkt 1.2) powinny zostać omówione w początkowej części pracy, a nie w jej ostatnim rozdziale, skoro wyjaśniają kwestie podstawowe z punktu widzenia podjętej problematyki i dotyczą m.in. wyrażen użytych w tytule. Sposób ich rozumienia powinien determinować dalszy tok wyводу.

Z kolei fragmenty dotyczące standardów konstytucyjnych czasami odbiegają od głównej osi rozważań z tego względu, że bądź to mają charakter uniwersalny i oderwany od specyfiki procedury karnej (ten związek jest natomiast ścisły w rozdziale IV) bądź też stanowią jedynie rodzaj egzemplifikacji rozstrzygnięć TK (np. s. 183-193, s. 357-429). Powoduje to, że miejscami praca przypomina w istocie rodzaj pogłębionego komentarza do art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 oraz art. 78 i art. 176 ust. 1 Konstytucji.

Pewne wątpliwości może budzić także kwestia zasadności szerokiego omawiania poszczególnych wyroków Trybunału Konstytucyjnego dotyczących braku zaskarżalności rozstrzygnięć incydentalnych w procesie karnym (s. 357-429) wraz z przytaczaniem treści wniosków i stanowisk procesowych uczestników postępowania. Wydaje się, że należałoby skupić się nie tyle na ich chronologicznym zestawieniu, co na ujęciu problemowym z wyeksponowaniem głównych zastrzeżeń konstytucyjnych formułowanych przez Trybunał wobec ustawodawcy karnego. Innymi słowy, na tle starannie i wyczerpująco przygotowanego przeglądu judykatów Trybunału należałoby odpowiedzieć na pytanie, jaki standard konstytucyjny w zakresie zaskarżalności rozstrzygnięć incydentalnych w procesie karnym wyłania się z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego. Drugorzędne jest przy tym, jakie argumenty „ścierały się” w konkretnej sprawie, w jaki sposób rozstrzygnął je Trybunał, i jak na orzeczenie ewentualnie zareagował ustawodawca. Zaproponowane ujęcie tego zagadnienia prowadzi do nakładania się i niekiedy powtarzania wątków nie tylko w ramach rozdziału IV pkt 2, ale także w relacji rozdziału IV pkt 2 do rozdziałów II i III. To samo można powiedzieć o postulatach dotyczących zaproponowanego modelu zaskarżania rozstrzygnięć incydentalnych, które pojawiają się w pracy dwukrotnie w wersji rozbudowanej (s. 429-450) i w wersji skróconej (s. 457-458).

Pozostając przy uwagach dotyczących struktury pracy wydaje się, że pomimo jej obszerności można wskazać zagadnienia, które mogłyby stanowić jej uzupełnienie.

Przykładowo w rozważaniach nad konstytucyjnymi aspektami zaskarżalności rozstrzygnięć incydentalnych w postępowaniu przygotowawczym — na płaszczyźnie postulatów *de lege ferenda* — zabrakło wątku sędziego śledczego. Jest to zagadnienie na tyle złożone i godne przemyślenia, zwłaszcza w świetle tytułowej problematyki, że powinno zostać rozwinięte i pogłębione. Habilitantka wprawdzie omawia kwestię zaskarżalności rozstrzygnięć incydentalnych w postępowaniu przygotowawczym (zasadnie kwestionując — w kontekście standardów konstytucyjnych — pozostawienie poza kontrolą sądową niektórych z nich), jednakże powiązanie modelu zaskarżalności tych rozstrzygnięć z koncepcją sędziego śledczego mogłoby okazać się interesującym i twórczym kierunkiem rozważań. Drobną wzmianką w przypisie 1.714 (s. 443) na temat sędziego śledczego z pewnością tego wątku nie wyczerpuje. Tym bardziej, jeżeli uwzględni się, że jest to zagadnienie stale i szeroko dyskutowane w literaturze przedmiotu (zob. np. M. I. Andrzejewski, *Instytucja sędziego śledczego w modelu postępowania przygotowawczego w świetle prac Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Karnego*, [w:] P. Hofmański (red.), *Kluczowe problemy procesu karnego*, Warszawa 2011, s. 121-148; T. Grzegorzczak, *Kilka refleksji na temat sugestii wprowadzenia instytucji sędziego śledczego*, [w:] P. Hofmański (red.), *Węzłowe problemy procesu karnego*, Warszawa 2010, s. 105-114; P. Kruszyński, M. Warchoń, *Pozycja sędziego śledczego na tle modeli postępowania przygotowawczego*, (cz. 1), *Palestra* 2008, Nr 3-4, s. 49-61, (cz. 2), *Palestra* 2008, Nr 5-6, s. 44-53; O. Pogorzelski, *Przywrócenie instytucji sędziego śledczego jako propozycja reformy polskiego wymiaru sprawiedliwości*, [w:] P. Hofmański (red.), *Kluczowe problemy procesu karnego*, Warszawa 2011, s. 149-166; A. Pol, *Informacja na temat pozycji procesowej, zakresu działania, kompetencji i uprawnień sędziego śledczego w Grecji, Hiszpanii, Holandii i Portugalii*, *Zeszyty Prawnicze Biura Analiz Sejmowych Kancelarii Sejmu* 2010, Nr 3, s. 156-165; C. Kulesza, *Sędzia śledczy na tle zmian europejskich modeli postępowania przygotowawczego*, [w:] P. Hofmański (red.), *Węzłowe problemy procesu karnego*, Warszawa 2010, s. 124-145; J. Kozdroń, *Usytuowanie sędziego śledczego w strukturze sądownictwa*, [w:] Konferencja: *Nowy model postępowania przygotowawczego – sędzia śledczy*, Warszawa 22 marca 2010 r., Warszawa 2010, s. 49-50; J. Stępień, *Sędzia śledczy – gwarant praworządności procesu karnego*, [w:] Konferencja: *Nowy model postępowania przygotowawczego – sędzia śledczy*, Warszawa 22 marca 2010 r., Warszawa 2010, s. 9-14; S. Waltoś, *Sędzia śledczy – rys historyczny*, [w:] Konferencja: *Nowy model postępowania przygotowawczego – sędzia śledczy*, Warszawa 22 marca 2010 r., Warszawa 2010, s. 15-21).

Wydaje się również, że nieco więcej uwagi można było poświęcić kwestii zastosowania art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. do rozstrzygnięć incydentalnych. Jest to zagadnienie budzące wątpliwości w doktrynie i jednocześnie istotne z punktu widzenia podjętej problematyki. Z jednej strony twierdzi się, że wyrażony w tym przepisie zakaz *ne bis in idem* dotyczy także wszystkich wątków incydentalnych, gdyż niedopuszczalne jest, aby w obrocie prawnym funkcjonowały dwa lub więcej orzeczeń co do tej samej kwestii. Negatywna przesłanka procesowa z art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. odnosi się zatem nie tylko do orzeczeń rozstrzygających o głównym przedmiocie postępowania, lecz także do zaskarżalnych decyzji incydentalnych (*postanowienie SA w Krakowie z dnia 15 września 2005 r., II AKz 338/05, KZS 2005/9, poz. 30; postanowienie SA w Krakowie z dnia 25 stycznia 2007 r., II AKz 33/07, KZS 2007/2, poz. 40; postanowienie SA w Krakowie z dnia 7 kwietnia 1998 r., II AKz 67/98, KZS 1998/4-5, poz. 58*). Z drugiej strony wskazuje się, że nie można w sposób generalny przyjąć, że zakaz *ne bis in idem* zawsze obowiązuje w przypadku rozstrzygnięć incydentalnych. Zakaz ponownego postępowania odnosi się do ewentualnego drugiego postępowania co do tego samego czynu tej samej osoby. Nie można go natomiast bez ograniczeń rozciągać na wszystkie możliwe orzeczenia incydentalne (M. Rogalski, [w:] *System Prawa Karnego Procesowego*, P. Hofmański (red.), t. IV, *Dopuszczalność procesu*, M. Jeż-Ludwichowska, A. Lach (red.), Warszawa 2015, s. 627; P. Hofmański, E. Sadzik, K. Zgryzek, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz t. I*, Warszawa 2011, s. 189). Wątek ten można byłoby rozbudować przy okazji omawiania postulatu wprowadzenia ogólnej reguły, zgodnie z którą wniosek o wydanie rozstrzygnięcia incydentalnego oparty na tych samych podstawach faktycznych co wcześniej rozpoznany, pozostawia się bez rozpoznania.

Przechodząc na poziom uwag szczegółowych przyznać należy, że są one zdecydowanym atutem opracowania. Nie ulega wątpliwości, że sformułowane przez Habilitantkę uwagi *de lege lata* i postulaty *de lege ferenda* zostały starannie wyselekcjonowane, są przemyślane oraz poparte rzeczową argumentacją, z której jednoznacznie przebija się prokonstytucyjna wykładnia przepisów procedury karnej. Co wymaga podkreślenia – praca nie ma tym samym charakteru odtwórczego. Habilitantka w większości nie poprzestaje jedynie na sprawozdawczym opisie zagadnienia, ale stara się również zająć własne stanowisko.

Umiejętność syntetycznego prezentowania wniosków przesądza jednocześnie, że praca ma walor praktyczny i to z kilku względów. Nie tylko bowiem może służyć praktykom

w stosowaniu prawa, w tym zwłaszcza obrońcom w zakresie kontestowania rozstrzygnięć incydentalnych z uwagi na niezachowanie standardów konstytucyjnych, ale także organom stanowiącym prawo – jako cenne źródło wskazówek korekty konkretnych rozwiązań proceduralnych. Stanowi również pogłębiony merytorycznie przegląd orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego w sprawach, których przedmiotem była kwestia zaskarżalności rozstrzygnięć incydentalnych. W tym zakresie monografia wykracza nawet poza specyfikę postępowania karnego i ma walor ogólnosystemowy.

Postulaty zgłoszone przez Habilitantkę sprowadzają się m.in. do: wprowadzenia zaskarżalności do sądu rozstrzygnięć incydentalnych zapadających w postępowaniu przygotowawczym, które ingerują w konstytucyjnie chronione prawa i wolności jednostek; objęcia prawem do zaskarżenia rozstrzygnięć sądowych pierwszoinstancyjnych, jeśli ingerują w prawa, wolności i/lub obowiązki jednostki, zwłaszcza, jeśli mogą mieć istotny wpływ na rozstrzygnięcie co do istoty sprawy; objęcia prawem do zaskarżenia rozstrzygnięć incydentalnych – *per analogiam*, tych które są lub powinny być zaskarżalne w pierwszej instancji – wydanych przez sąd odwoławczy (z wyłączeniem jednak rozstrzygnięć wydawanych przez Sąd Najwyższy), ale orzekający po raz pierwszy w tym przedmiocie. Poza tym Habilitantka postuluje także wprowadzenie: reguły, zgodnie z którą zasadniczo zaskarżalność rozstrzygnięć incydentalnych odbywałaby się w instancji poziomej; 7 – dniowego terminu do przekazania zażalenia do rozpoznania i takiego samego terminu do rozpoznania zażalenia na rozstrzygnięcie incydentalne; ogólnej reguły, że wniosek o wydanie rozstrzygnięcia incydentalnego, oparty na tych samych podstawach faktycznych co wcześniej rozpoznany pozostawia się bez rozpoznania (s. 429-450 i s. 457).

Wprawdzie niektóre z zaproponowanych rozwiązań mogą prowokować do dyskusji – jak chociażby realność postulatu wprowadzenia siedmiodniowego terminu na przekazanie i takiego samego terminu na rozpoznanie zażalenia na każde rozstrzygnięcie incydentalne, inne mogłyby zostać bardziej uszczegółowione – jak np. to, które konkretnie *de lege ferenda* rozstrzygnięcia powinny być zaskarżalne z uwagi na to, że „*ingerują w prawa i wolności jednostki, zwłaszcza jeśli mogą mieć istotny wpływ na rozstrzygnięcie co do istoty sprawy*”, jeszcze inne – jak chociażby postulat dotyczący pozostawienia ponownego wniosku bez rozpoznania – wymagałyby sformułowania konkretnej propozycji legislacyjnej (np. ogólnego przepisu w rozdziale dotyczącym czynności procesowych), lecz z pewnością są one oryginalne, spójne i odpowiadają założeniom przyjętym przez Habilitantkę. Zgłoszone przez Nią konkretne postulaty zmian legislacyjnych są nowym, interesującym, ale

przede wszystkim autorskim spojrzeniem na kwestię zaskarżalności rozstrzygnięć incydentalnych w polskim procesie karnym i w tym sensie stanowią wymierny efekt podjętej przez Habilitantkę pracy i wartościowy wkład w dorobek doktryny prawa karnego.

Jeżeli chodzi o kwestie warsztatowe, to podkreślenia wymaga, że praca została napisana jasnym językiem, tok wyводу jest spójny i logicznie powiązany. Monografia została oparta na bogatym orzecznictwie nie tylko Trybunału Konstytucyjnego, Sądu Najwyższego i sądów powszechnych, ale także Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości. Praca jest również dobrze udokumentowana źródłowo. Uwzględniono w niej dorobek doktryny z zakresu prawa karnego procesowego, konstytucyjnego i międzynarodowego. Biorąc jednak pod uwagę, że opracowanie dotyczy w istocie zagadnienia z zakresu postępowania karnego, w ramach kwerendy bibliograficznej należałoby uwzględnić – pominięte przez Habilitantkę – następujące opracowania odnoszące się wprost do analizowanych zagadnień:

- K. Marszał, *Konstytucyjna zasada zaskarżalności decyzji w procesie karnym*, WPP 2007, nr 3, s. 3-17; tenże, *Instancyjność postępowania karnego w świetle artykułu 176 ustęp 1 Konstytucji Rzeczypospolitej*, [w:] J. Czapska, A. Gaberle, A. Światłowski, A. Zoll (red.), *Zasady procesu karnego wobec wyzwań współczesności. Księga ku czci Profesora Stanisława Waltosia*, Warszawa 2000, s. 701-709;
- P. Wiliński, *Dwuinstancyjność postępowania karnego w świetle Konstytucji*, [w:] T. Grzegorzczak (red.), *Funkcje procesu karnego. Księga jubileuszowa Profesora Janusza Tyłmana*, Warszawa 2011, s. 565-580; tenże, *Konstytucyjne uwarunkowania postępowania odwoławczego w procesie karnym*, [w:] S. Steinborn (red.), *Postępowanie odwoławcze w procesie karnym – u progu nowych wyzwań*, Warszawa 2016, s. 102-113;
- M. Czapliński, *Zaskarżalność postanowienia w przedmiocie zawieszenia postępowania karnego*, Prok. i Pr. 2015, nr 9, s. 18-36;
- M. Żbikowska, *Niezaskarżalność postanowienia o odmowie dopuszczenia oskarżyciela posiłkowego do udziału w postępowaniu*, Palestra 2017, nr 1-2, s. 117-125;
- A. Jaskuła, *Zaskarżalność postanowień w przedmiocie dowodów rzeczowych*, Prok. i Pr. 2009, nr 9, s. 36-44;
- M. Gajewski, *Zaskarżalność postanowień w trybie art. 254 § 2 k. p. k.*, Mon. Praw. 2002, nr 7, s. 325-327;
- S. Steinborn, *Zaskarżalność decyzji wydawanych w postępowaniu w przedmiocie europejskiego nakazu aresztowania*, SP 2007, nr 3, s. 129-153;

- A. Zachuta, *Zaskarżalność orzeczeń sądu odwoławczego*, Prok. i Pr. 2005, nr 2, s. 141-147;
- P. Pratkowiecki, *Zaskarżanie orzeczeń sądu odwoławczego w sprawach karnych*, PS 2003, nr 2, s. 59-71;
- R. A. Stefański, *Zaskarżalność postanowień w przedmiocie środka zapobiegawczego*, [w:] A. Gaberle i S. Waltoś (red.), *Środki zaskarżenia w procesie karnym. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Zbigniewa Dody*, Kraków 2000, s. 455-478; tenże, *Ograniczona zaskarżalność postanowień w przedmiocie środka zapobiegawczego*, Prok. i Pr. 2000, nr 10, s. 131- 35; tenże, *Zaskarżalność postanowień w przedmiocie środka zapobiegawczego wydanych na wniosek oskarżonego*, Prok. i Pr. 2003, nr 10, s. 145-150;
- P. Starzyński, *Skutki uznania niekonstytucyjności art. 236 § 2 k.p.k.*, Prz. Pol. 2010, nr 3; tenże, *Zaskarżalność tymczasowego zajęcia mienia ruchomego*, Prz. Pol. 2010, nr 2;
- M. Wąsek-Wiaderek, *Skutki wyroków Trybunału Konstytucyjnego „kreujących” środek odwoławczy w postępowaniu karnym. Analiza wykonania wyroku w sprawie K. 30/11 przez sądy orzekające w sprawach karanych*, Ius Novum 2015, nr 3, s. 31-55; tenże, *Wybrane aspekty postępowania odwoławczego w procesie karnym po 1 lipca 2015 r. w świetle standardów międzynarodowych*, [w:] S. Steinborn (red.), *Postępowanie odwoławcze w procesie karnym – u progu nowych wyzwań*, Warszawa 2016, s. 143-162;
- P. Kardas, P. Wiliński, *O niekonstytucyjności odmowy dostępu do akt sprawy w postępowaniu w przedmiocie tymczasowego aresztowania*, Palestra 2008, nr 7-8, s. 23-35;
- M. Komar-Zabłocka, *Dostęp do akt postępowania karnego w świetle orzecznictwa TK – wybrane aspekty*, [w:] D. Gil (red.), *Prawo sądowe w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego*, Lublin 2014, s. 115-125;
- B. Boch, *Sądowa kontrola zatrzymania procesowego w świetle standardów konstytucyjnych i strasburskich*, [w:] P. Czarnecki, M. Czerwińska (red.), *Uczestnicy postępowania karnego w świetle nowelizacji procedury karnej po 1 lipca 2015 r. Komentarz praktyczny*, Warszawa 2015, s. 65-74;
- D. Kala, *Zatrzymanie osoby w celu doprowadzenia jej do organu prowadzącego postępowanie karne – uwagi na tle regulacji konstytucyjnych i konwencyjnych*, [w:] D. Kala, I. Zgoliński (red.), *Postępowanie przed sądem I instancji w znowelizowanym procesie karnym*, Warszawa 2018, s. 59-75;

- W. Jasiński, *Redukcja postępowania przed sądem pierwszej instancji a konstytucyjny i konwencyjny standard prawa do odwołania się w sprawach karnych*, [w:] S. Steinborn (red.), *Postępowanie odwoławcze w procesie karnym – u progu nowych wyzwań*, Warszawa 2016, s. 114-142;
- J. Izydorczyk, *Zasada dwuinstancyjności polskiego procesu karnego a europejskie standardy ochrony prawa człowieka – uwagi na tle art. 426 k. p. k.*, [w:] E. Dyna i Cz. Kłak (red.), *Europejskie standardy ochrony praw człowieka a ustawodawstwo polskie*, Rzeszów 2005, s. 367-394; tenże, *Ochrona praw człowieka w polskim postępowaniu karnym odwoławczym. Wybrane aspekty*, [w:] K. Indecki (red.), *Aktualne problemy prawa karnego, kryminologii i penitencjarystyki. Księga ofiarowana Profesorowi Stefanowi Lelentalowi w 45 roku pracy naukowej i dydaktycznej*, Łódź 2004, s. 341-352;
- A. Potulicka, *Problematyka dwuinstancyjności postępowania w nowym modelu postępowania odwoławczego*, WSS 2014, nr 2, s. 92-100;
- J. Siarkowski, *Instancja pozioma i jej miejsce w polskim procesie karnym*, [w:] P. Czarnecki, M. Czerwińska (red.), *Uczestnicy postępowania karnego w świetle nowelizacji procedury karnej po 1 lipca 2015 r. Komentarz praktyczny*, Warszawa 2015, s. 361-371;
- G. Artymiak, „Instancja pozioma” jako jedna z propozycji usprawnienia postępowania karnego – uwagi *de lege lata* i *de lege ferenda*, [w:] T. Grzegorzczak (red.), *Funkcje procesu karnego. Księga jubileuszowa Profesora Janusza Tylmana*, Warszawa 2011, s. 591-600.

W monografii trafiają się nieliczne nieścisłości (np. w art. 180 § 2 k.p.k. mowa jest nie tylko o tajemnicy adwokackiej, lekarskiej lub dziennikarskiej, ale także notarialnej, radcy prawnego, doradcy podatkowego, statystycznej oraz tajemnicy Prokuratury Generalnej – s. 346) lub błędy redakcyjne (np. niekonsekwentne stosowanie cyfr rzymskich i arabskich przy numeracji rozdziałów i podrozdziałów – inaczej w przypisach a inaczej w spisie treści).

W podsumowaniu należy wskazać, że monograficzne opracowanie „Zaskarżalność rozstrzygnięć incydentalnych uregulowanych w Kodeksie postępowania karnego w świetle standardów konstytucyjnych. Rozważania systemowe” Warszawa 2018 jest bez wątpienia osiągnięciem naukowym stanowiącym znaczny wkład Habilitantki w rozwój prawa karnego procesowego.

III

Aktywność naukowa Habilitantki, poza zagadnieniami związanymi z konstytucyjnymi aspektami zaskarżalności rozstrzygnięć incydentalnych w sprawach karnych generalnie obejmuje trzy dziedziny prawa, tj. karnego, konstytucyjnego i międzynarodowego. Można mieć w związku z tym wątpliwości, czy dorobek w tak zróżnicowanych tematycznie obszarach badawczych podlega jednolitej ocenie jako istotna aktywność naukowa lub artystyczna Habilitanta w rozumieniu art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, czy też należałoby go ocenić fragmentarycznie w związku z głównym obszarem działalności naukowej, jaki wynika z przedstawionego przez niego osiągnięcia naukowego stanowiącego podstawę wszczęcia postępowania awansowego.

Wydaje się bowiem, że pomiędzy osiągnięciem naukowym lub artystycznym, uzyskanym po otrzymaniu stopnia doktora, stanowiącym znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej lub artystycznej oraz istotną aktywnością naukową lub artystyczną istnieje swoiste merytoryczne *iunctim* wyrażające się w zbieżności tematycznej prowadzonych badań.

Analiza dorobku Habilitantki nie pozostawia jednak wątpliwości, że głównym wątkiem Jej zainteresowań naukowych jest prawo karne, w tym przede wszystkim prawo procesowe, analizowane w kontekście jego zgodności ze standardami konstytucyjnymi i międzynarodowym. Stąd też różnorodność dziedzin prawa wskazanych w autoreferacie nie wyłącza jednolitości tematycznej profilu naukowego Habilitantki. Wszystkie Jej publikacje mają zbliżony charakter i oscylują wokół zagadnień z pogranicza wskazanych dziedzin. Jest to zatem zaleta Habilitantki. Świadczy bowiem o wszechstronności zainteresowań badawczych i umiejętności interdyscyplinarnego i komparatystycznego ujęcia poruszanych zagadnień.

Jak już wspomniano pod względem ilościowym – z uwzględnieniem omówionej wyżej monografii – dorobek naukowy obejmuje 45 publikacji. Na tę liczbę składa się 1 monografia, 9 opracowań w publikacjach zbiorowych, 21 artykułów, 11 glos, 1 recenzja, 1 opracowanie w monografii o charakterze popularyzatorskim. Sześć z tych opracowań powstało przy współautorstwie Habilitantki. Jest Ona współredaktorką 3 monografii pokonferencyjnych, a także redaktorką podręcznika akademickiego.

Przedmiotem zainteresowań Habilitantki były w szczególności zagadnienia dotyczące gwarancji procesowych uczestników postępowania karnego, w tym zwłaszcza różnych aspektów prawa do obrony. W opracowaniach z tego zakresu Habilitantka poruszała m.in. problematykę:

- uprawnień osoby zatrzymanej (*Istota prawa do pomocy prawnej dla osoby zatrzymanej procesowo* (współautorstwo z P. Tarwackim), *Palestra* 2013, nr 7-8, s. 45-55; *Prawo zatrzymanego do milczenia* (współautorstwo z M. Warchołem), *Państwo i Prawo* 2015, nr 1, s. 70-83);
- obrony z urzędu (*Ustanawianie obrońcy z urzędu w ramach tzw. prawa ubogich w procedurze karnej. Uwagi w świetle wyroku Trybunału Konstytucyjnego w sprawie K 30/11 oraz zmian prawa, jakie mają wejść w życie z dniem 1 lipca 2015 r.*, *Palestra* 2014, nr 3-4, s. 53-64);
- terminu wniesienia apelacji (*Brak możliwości przedłużenia terminu do wniesienia apelacji w postępowaniu karnym jako naruszenie standardów rzetelnego procesu*, *Forum Prawnicze* 2016, nr 4, s. 30-39);
- prawa do obrony na etapie postępowania wykonawczego (*Prawo skazanego do sądu i obrony na etapie zarządzania wykonania kary pozbawienia wolności warunkowo zawieszanej*, *Przegląd Więziennictwa Polskiego* 2014, nr 84, s. 47-61);
- ochrony wizerunku i danych osobowych (*Publikowanie w mediach danych osobowych i wizerunku osób, przeciwko którym toczy się postępowanie przygotowawcze, pod kontrolą sądu. Zmiany w prawie prasowym*, *Palestra* 2012, nr 5-6 z, s. 93-100).

W ramach tego wątku Habilitantka wykazała także opracowanie monograficzne „*Konstytucyjne prawo do obrony w działalności Rzecznika Praw Obywatelskich*”, Warszawa 2013 wyraźnie eksponując jego naukowy charakter. Nie kwestionując bynajmniej wagi poruszonego w tym opracowaniu zagadnienia należy jednak zauważyć, że zawiera ono w zasadzie streszczenie wystąpień generalnych, wniosków i stanowisk kierowanych do Trybunału Konstytucyjnego oraz pytań i kasacji wnoszonych przez Rzecznika Praw Obywatelskich do Sądu Najwyższego. Uzupełnieniem tego jest reakcja organów uczestniczących w tych postępowaniach, względnie zasygnalizowanie perspektywy zmian normatywnych wynikających z rozstrzygnięć Trybunału Konstytucyjnego. W istocie opracowanie ma zatem nie tyle naukowy, co sprawozdawczy – informacyjny charakter. Mankamentem tego, wartościowego od strony faktograficznej, opracowania jest także zakończenie, które ma charakter sprawozdawczy i pozbawione jest wniosków

autorskich. Wolor opracowania z pewnością podniosłaby głębsza analiza tego jak poszczególne komponenty konstytucyjnego prawa do obrony są rozumiane przez organy ochrony prawnej biorące udział w postępowaniach inicjowanych przez Rzecznika Praw Obywatelskich ze wskazaniem optymalnych w ocenie Autorki postulatów *de lege lata* i *de lege ferenda*. Nie ulega jednak wątpliwości, że jest to opracowanie rzetelnie udokumentowane i odnosi się do bardzo ważkiej sfery aktywności Rzecznika Praw Obywatelskich.

W działalności naukowej Habilitantki można także wskazać na takie kierunki badań jak:

- zagadnienia prawa wykroczeń (*Problematyka zgodności z zasadą ne bis in idem rozwiązania przyjętego w art. 10 § 1 Kodeksu wykroczeń*, Palestra 2015, nr 9-10, s. 69-76; *Problematyka braku przesłanki znikomej społecznej szkodliwości czynu jako wyłączającej odpowiedzialność za wykroczenie* (współautorstwo z M. Warchołem), Przegląd Sądowy 2015, nr 3, s. 25-35; *Proporcjonalność przyjętej przez ustawodawcę kary aresztu za popełnienie wykroczenia*, [w:] M. Kolendowska-Matejczuk, V. Vachev (red.), *Węzłowe problemy prawa wykroczeń – czy potrzebna jest reforma?*, Warszawa 2016, s. 169-180; *Glosa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 lipca 2014 r., sygn. K 23/13*, Przegląd Sejmowy nr 1 z 2015, s. 127-132);
- pokrzywdzony i ofiara przestępstwa (*Kompensata państwowa dla ofiar przestępstw – rozważania na tle polskiej ustawy kompensacyjnej*, Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny 2014, nr 4, s. 147-159; *Ochrona praw ofiar przestępstw na gruncie przepisów Unii Europejskiej w świetle dyrektywy 2012/29/UE*, Krakowskie Studia Międzynarodowe 2013, nr 2, s. 61-71; *Ochrona praw ofiar przestępstw z nienawiści w polskim prawie karnym*, [w:] L. Mazowiecka, W. Klaus, A. Tarwacka (red.), *Z problematyki wiktymologii. Księga dedykowana Profesor Ewie Bieńkowskiej*, Warszawa 2017, s. 256-278; *Kurator procesowy dla małoletniego pokrzywdzonego w procesie karnym na tle orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego*, Prokuratura i Prawo 2015, nr 4, s. 61-78; *Selected issues related to protection of the rights of crime victims in the activity of the Human Rights Defender*, [w:] P. Wiliński, P. Karlik (red.), *Improving Protection of Victims' Rights: Access to Legal Aid*, Poznań 2014, s. 203-210);
- konstytucyjne aspekty: prawa karnego procesowego (*Glosa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 maja 2015 r., sygn. SK 1/14*, Prokuratura i Prawo 2016, nr 3, s. 173-182; *Glosa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 października 2015 r.*,

- sygn. K 5/14, Europejski Przegląd Prawa i Stosunków Międzynarodowych 2016, nr 3, s. 80-87; *Obligatoryjne podstawy odmowy wydania podejrzanego w trybie Europejskiego Nakazu Aresztowania – glosa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 października 2010 r., w sprawie sygn. SK 26/08*, Europejski Przegląd Prawa i Stosunków Międzynarodowych 2011, nr 1, s. 101-108); prawa karnego materialnego (*Wybrane aspekty zgodności z Konstytucją przepisów karnych ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych*, [w:] B. Bajor, P. Saganek (red.), *Wyzwania współczesnego prawa. Księga pamiątkowa dedykowana SSN Tadeuszowi Szymankowi*, Warszawa 2018, s. 265-281; *Glosa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 25 lutego 2014 r., sygn. SK 65/12*, Przegląd Sejmowy 2015, nr 6, s. 183-191) oraz prawa karnego wykonawczego (*Rozważania na temat funkcjonowania monitoringu wizyjnego w Polsce w kontekście ochrony konstytucyjnych praw obywatelskich* (współautorstwo z E. Dawidziuk), [w:] W. Filipkowski, E. W. W. Pływaczewski, Z. Rau (red.), *Przestępczość w XXI wieku – zapobieganie i zwalczanie. Problemy technologiczno-informatyczne*, Warszawa 2015, s. 738-756);
- prawne aspekty ACTA (*Umowa ACTA sukcesem polskiej prezydencji?*, *Krakowskie Studia Międzynarodowe* Nr 2 z 2012, s. 103-114; *Analiza prawna przepisów karnych Anti-Counterfeiting Trade Agreement (ACTA)*, Europejski Przegląd Prawa i Stosunków Międzynarodowych 2012, nr 2-3, s. 24-35);
  - koszty procesu (*Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z 23 marca 2011 r., sygn. akt I KZP 1/11*, *Palestra* 2011, nr 11-12, s. 126-132; *Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego – Izba Karna z dnia 22 stycznia 2015 r., sygn. III KK 399/14*, *Orzecznictwo Sądów Polskich* 2016, nr 1, s. 70-78; *Glosa do uchwały składu 7 sędziów Sądu Najwyższego – Izba Karna z dnia 28 stycznia 2016 r., sygn. I KZP 16/15*, *Orzecznictwo Sądów Polskich* 2016, nr 5, s. 637-646);
  - prawo karne materialne (*Karalność czynu polegającego na działaniu na szkodę spółki handlowej – uwagi w świetle uchylecia unormowania z art. 585 Kodeksu spółek handlowych*, Europejski Przegląd Prawa i Stosunków Międzynarodowych 2011, nr 2-3, s. 41-48; *Kilka uwag na temat zawieszenia biegu terminu środka karnego w postaci pozbawienia praw publicznych*, *Przegląd Więziennictwa Polskiego* 2012, nr 76-77, s. 61-76; *Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego – Izba Karna z dnia 17 grudnia 2010 r., sygn. akt V KK 383/10*, *Orzecznictwo Sądów Polskich* 2011, nr 12, s. 911-916);

- inne zagadnienia dotyczące m.in.: zatrzymania prawa jazdy (*Glosa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 października 2016 r., sygn. K 24/15*, *Palestra* 2017, nr 4, s. 79-86); wykorzystania badań DNA w identyfikacji zwłok i szczątków ludzkich o nieustalonej tożsamości (*Wykorzystanie DNA w poszukiwaniach osób zaginionych w świetle nowelizacji ustawy o Policji* (współautorstwo z K. Szwarc), *Ius Novum* 2015, nr 4, s. 66-78); przepisów antyterrorystycznych (*Tension between Human Rights Protection and the Necessity to Ensure Public Security in the Context of Polish Anti-terrorism Law*, (współautorstwo z K. Szczuckim), *Studia Iuridica* 2016, nr 68, s. 153-180); ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (*Wybrane aspekty problematyki ograniczenia zakresu podmiotowego ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego*, *Europejski Przegląd Prawa i Stosunków Międzynarodowych* 2016, nr 2, s. 66-79).

Zreferowany powyżej przegląd tematyczny publikacji Habilitantki dowodzi, że Jej zainteresowania naukowe są rozległe, a ich lektura – że cechują się one odpowiednim poziomem naukowym. Prowadzone rozważania we wszystkich wskazanych publikacjach świadczą, że ich Autorce doskonale znana jest poruszana problematyka. W wielu opracowaniach analizuje Ona nie tylko regulacje polskie, ale umiejętnie odwołuje się do rozwiązań występujących w innych krajach. Często porusza również zagadnienia konstytucyjne, wykazując przy tym dobrą znajomość orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego oraz literatury z tej dziedziny prawa. Zawarta w nich argumentacja jest każdorazowo należycie udokumentowana źródłowo i poparta dorobkiem doktryny oraz orzecznictwem sądowym.

Na szczególną uwagę zasługuje działalność redakcyjna Habilitantki. Jak już wspomniano jest Ona współredaktorką 3 monografii pokonferencyjnych (*Węzłowe problemy prawa wykroczeń – czy potrzebna jest reforma?*, M. Kolendowska-Matejczuk, V. Vachev (red.), Warszawa 2016; *Wybrane aspekty nowelizacji prawa karnego. Zagadnienia penalizacji prania pieniędzy w świetle projektowanej nowelizacji. Kognicja sądów w sprawach wpadkowych w postępowaniu karnym*, M. Kolendowska-Matejczuk, K. Szwarc (red.), Warszawa 2015; *Prawo do obrony w postępowaniu penalnym. Wybrane aspekty*, M. Kolendowska-Matejczuk, K. Szwarc (red.), Warszawa 2014), a także redaktorką

podręcznika akademickiego (*Prawo materialne Unii Europejskiej. Wybrane Zagadnienia*, Warszawa 2013).

Aktywność redakcyjna Habilitantki jednoznacznie dowodzi, że potrafi Ona prowadzić działalność naukową nie tylko samodzielnie, ale również w zespołach badawczych. Wymaga to umiejętności pracy z innymi autorami i godzenia niejednokrotnie odmiennych oczekiwań i koncepcji. Najważniejsze jest jednak dbanie o odpowiednio wysoki poziom naukowy poszczególnych opracowań. W tym kontekście nie ulega wątpliwości, że wszystkie z redagowanych przez Habilitantkę prac zostały poprawnie sformułowane pod względem problemu badawczego, dotyczą węzłowych zagadnień z zakresu prawa sądowego, a co najistotniejsze charakteryzują się wysokim poziomem opracowań autorskich. Co warte odnotowania we wszystkich opracowaniach przygotowanych pod redakcją Habilitantki brała Ona czynny udział jako autorka.

Pogłębiony charakter mają także opracowania glosatorskie, które świadczą jednocześnie, że Habilitantka nie tylko orientuje się w aktualnym orzecznictwie Sądu Najwyższego i Trybunału Konstytucyjnego, ale potrafi również krytycznie odnieść się do wykładni operatywnej dokonywanej w procesie stosowania prawa.

Analiza dorobku naukowego Habilitantki prowadzi zatem do wniosku, że wykazuje Ona istotną aktywność naukową.

IV

W działalności naukowej Habilitantka nie ogranicza się jedynie do publikacji, ale także aktywnie uczestniczy w życiu naukowym, biorąc udział w licznych konferencjach, sympoziach i seminariach. Habilitantka wzięła czynny udział w około 20 takich spotkaniach wygłaszając referat lub uczestnicząc w charakterze współorganizatora. Jest autorką lub współautorką ponad dwudziestu opinii prawnych przedłożonych Rzecznikowi Praw Obywatelskich, których przedmiotem były kwestie dotyczące zgodności przepisów prawa karnego *sensu largo* z Konstytucją, w tym zasadności zgłoszenia Rzecznika Praw Obywatelskich do postępowań zawisłych przed Trybunałem Konstytucyjnym, oraz opinii dotyczących projektowanych aktów prawnych w dziedzinie prawa karnego. Uczestniczy w zespołach konkursowych i eksperckich.

W ramach działalności popularyzującej naukę odnotowania wymaga, że Habilitantka była członkiem komitetu redakcyjnego (2009 r.) oraz członkiem Zespołu Projektowego

(2012 r.) internetowego poradnika prawnego „*Codziennikprawny.pl*”, stanowiącego podstawę przygotowanego przez Ministerstwo Sprawiedliwości oraz Krajową Radę Radców Prawnych pilotażowego programu nauczania prawa w łódzkich szkołach średnich (rok szkolny 2010/2012).

Po uzyskaniu stopnia doktora nieprzerwanie wykonuje pracę nauczyciela akademickiego, prowadząc wykłady, ćwiczenia oraz seminaria.

V

Analiza dorobku naukowego dr Marty Kolendowskiej – Matejczuk powstałego po uzyskaniu stopnia doktora, prowadzi do wniosku, że: po pierwsze – monografia „*Zaskarżalność rozstrzygnięć incydentalnych uregulowanych w Kodeksie postępowania karnego w świetle standardów konstytucyjnych. Rozważania systemowe*” Warszawa 2018 jest osiągnięciem naukowym stanowiącym znaczny wkład Habilitantki w rozwój prawa karnego procesowego; po drugie – ilość i poziom pozostałych publikacji świadczy o Jej aktywności naukowej.

W świetle powyższego wyrażam przekonanie, że przedłożona przez Habilitantkę monografia oraz Jej aktywność naukowa po otrzymaniu stopnia doktora spełniają wymogi określone w art. 16 ust. 1 w zw. z art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, co powinno skutkować dopuszczeniem dr Marty Kolendowskiej – Matejczuk do dalszych stadiów przewodu habilitacyjnego.

Marek Kosonoga